

כפי 25 שנה

השבוע לפני 25 שנה הכריזה מערכת "העולם הזה" על תחרות העונות מס' 1,500,001 מאז קיבלה המערכת הנוכחית את השבועון לידה. אחד מעותקי גיליון 734 עומד להיות מסומן בסממן מיוחד שיזכה את רוכשו בחופשה בת שבוע על חשבון המערכת במלון "השרון" בהרצליה.

בשער הגיליון, תמונה הממחישה את גודל האיום של תאורי נט-דרכים על תושבי ישראל.

גיליון "העולם הזה", שיצא לאור לפני 25 שנה בקיץ, הקדיש כתבה מצולמת לבעיית התפשטות נגד תאונות-הדרכים בארץ. הכתבה נעשתה על-ידי אהרון דולב, שהיה עד לאותו שבוע סופר "העולם הזה" בארצות-הברית, שם השתלם באוניברסיטת קורלומביה בעיתונאות. עם שובו ארצה הפך דולב כתבו הראשי של השבועון. מדור "במרחב" הקדיש כתבת-חקירה מצולמת על המאבק המצרי-בריטי באזור תעלת-סואץ. במדור "קורא יקר" מפרט עורכי-השבועון שינויים שחלו במיכונה-המערכת, תוך שיר-מתייגש על כוחות צעירים ב"העולם הזה", במטרה "שמערכת זו תישאר הצעירה כארץ לא רק בשנה הבאה, אלא גם כעבור 15 שנה". בין צעירי המערכת לפני 25 שנה מוזכר יצחק ליכני (17), כיום מנכ"ל רשות-השידור.

סנוניות המבשרות את "מרד-הימאים" הגדול * פינחס

לבון שחה קוניאק במקום תה * התיזמורת הפילהרמונית

מעדיפה נאצים על יהודים * הקמיע השבור של עמק כרי

העם

שעה אחת אחרונה

היה זה כימעט מעשה סמלי שמאות אלפי אזרחי-המדינה סובבו את קפיצי שעונייהם. החזירו את המחוג-שעה אחת לאחור. רובם עשו זאת בשימחה, מתוך הרגשה סתומה (אך לא מדויקת) שהרוויחו שעה נוספת לחייהם. אולם היו גם מעטים שהייתה להם הרגשה פחות נעימה, כאילו נתנו את ידם לנסיגה הגדולה שהטביעה את חותמה על שטחים כה רבים בארץ.

יוסף וייץ **, חניך החדר הרוסי, שבא ארצה לפני 43 שנה, בגיל 18, נטל לידיו מעדר ועבר למחרת יום עליתו כפועל פשוט ברחובות, ותיק החקלאות העברית ששילם את המחיר המלא בסבל ובקדחת. קם בירושלים ואמר כמה מילים מהדהדות: העולים החדשים בורחים מן האדמה, נוטשים את המשקים שהוכנו להם. כל ה"מיפלגות" מתוך חשבונותיהן המרופשים. עזרו להם לעשות זאת, פיתו אותם ב"הבטחות כוזבות של חיים קלים בשיכונים ובערים. יוסף וייץ, בעצמו איש מיפלגה (הפועל הצעיר) *** כמעט מבטן-ומלידה, לא הוציא מן הכלל גם את מיפלגת-שלו.

היתה זו רק תרועת-הצוהרה אחת. מתוך שלל הצלילים של התזמורת המלווה את הנסיגה הגדולה האמיתית — זו אשר בחזית המוראל החלוצי של אנשי הארץ — אשר ממנה נובעות הנסיגות הרעשניות ביותר בחזיתות החיצוניות.

ספורט

הסטודנט שבר קמיע

הספורטאי שצד את עיני המאמן ה"אמריקאי" אירווינג מונדשטיין, כבר בי מפגש הראשון היה עמק פול-****, סטור דנט בן 18 וחצי בפקולטה למישישטים של האוניברסיטה העברית.

במשך 17 שנה נחשב עמק כמפגור ב"התעמלות. המצב השתנה בעלות, ב-1948,

* עם הזמן בוטל בארץ שטור-הקץ, ח" פאת לחצו של המיפלגות-הדתית. שטור-הקץ איץ את המתפללים להקדים-בשעה את תפילותיהם. בשנה שלאחר מילחמת "יום-כיפורים" הופעל שטור-הקץ מחדש ל"לטובת התעשייה והכלכלה, אך הנוהג בוטל עם הצטרפות המפד"ל לממשלת יצחק רבין ** מנכ"ל הקרן-קיימת-לישראל ומחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית בשנות ה'40 וה'50, ומנכ"ל ראשון של מינהג מרקטי ישראל. בנו יועט נפץ בליד-הגשרים, ועלישמו נקרא קיבוץ יחיעם. בן אחר של יייץ, פרופ' רנני וייץ, מחשב כיום כמנהל מחלקת ההתיישבות של ה"סוכנות היהודית."

*** מיפלגת "הפועל הצעיר" יחד עם "אחדות העבודה" ו"גורדוניה", הרכיבו את מיפלגת פועלי ארץ-ישראל (מפא"י). **** כיום עמק פרי, במאי בטלזוויזיה ה"ישראלית. בעבר שדר-רדיו במדורת החד-שות האישית לעקרת-הבית, ב"ס בבוקר, שהיוותה בשנות ה'60 מהפכה-רדיופונית.

אתלט עמק פז (פרי). בתוך הנעל: בחורה

למחלקה השביעית של בית-הספר הריאלי בחיפה ובהשיגו ביום-הספורט את המקום הראשון בריצת 600 מטר. בתחילת שנה החל חושב על עתיד ספורטאי. האימונים הרציניים נתנו את אותותיהם בהיותו ב"1949, במחלקה השמינית, כשהצטיין בריצת 60 מטר (7.2 שניות) וריצת 100 מטר (11.4 שניות).

אליפות בחמש פרוטות. בארבע אליפויות שונות השתתף עמק באותה עונת זמר (1949). הוכרז אלוף בתחילת שנה ריצת 100 מטר, סייע לניצחון מחוז חיפה בריצת-שליחים 4x100. באותה ריצה העמידה הקבוצה החפאית את השיא הארצי לנוער של 47.2 שניות.

הישג זה נזקק על-ידי הקבוצה לזכותו של מאמן מכבי, קורט מרכס, שהבטיח ניצחון אם כל אחד מהם יעזור לצוותו. חוט הנושא מטבע של חמש פרוטות. החיי פאים ענדו את המטבעות, וההבטחה ה"קיימה."

באליפות הארצית של מכבי, הצטיין עמק בריצת 100 מטר, וזה בריצת 300 מטר (41.4 שניות). ב"1950 נכונה לעמק אכזה ספורטאית: אריש שילד, מאמן צרפתי שבא ארצה לפי הזמנת מרכז מכבי על-מנת להכין ניבחרת אתלטים למסע באירופה. עמק היה אחד מ"11 חברי הניבחרת, אך

מישרד-האוצר מנע את היציאה, ועמק ו"עשרת חבריו חזרו ממחנה-האימונים ל"בתיהם.

במכביה היה חבר הניבחרת הישראלית, ולאחר המכביה חלה ירידה. כיוון שהל"י מודים לא השאירו זמן רב להתעסקות ספורטאית. את עיקר אימוני קיים עמק בחופשותיו בחיפה. את הסיבה הממשית לירידתו נימק עמק בספייקס (נעלי-ההתעמלות המסומרות) שבהן רץ עד ל"מכביה. בספייקס היה קמיע עם שם נערה, אולם לאחר המכביה שבר את הספייקס ועימם נשבר גם הקמיע. אף-על-פי-כן התחיל עמק בזמן האחרון לחזור לפרומה. עתה הוא מתאמן בקדחתנות למיכתן ארצי, שיערך לקראת אלימפיאדת הלסינקי, 1952.

"אחה תישא נשק?"

אתה תישא נשק נגד הרוסים? — שאלה זו, שנזרקה לתוך חללי-הכנסת ב"וויכוח הגדול על ההצטרפות למחנה ה"מערב (העולם הזה 732), גרמה לגל של חשבון-נפש והתעמקות פנימית בנוער ה"ישראלי.

בבתי-הקפה, בבתי-הספר, בצריפי-תנועת הנוער, לייד שולחן האוכל, השמיט הצעיר הישראלי לרגע קט את העיתון מידיו, נעץ מבט בלתי-מרוצה בחלל ש"ממולו וניסה להשיב לעצמו על השאלה העשיונית להיות מכרעת לגבי עתידו ביום מן הימים: האם יילך הוא?

א-כי התשובה היתה קלה לדברני ה"כנסת ולתועמלני כל המיפלגות, היתה קשה מאד כימעט לכל צעיר. אמר חייל משוחרר, פצוע-קרב, בקפה שטרן בתל-אביב: "חשבתי על זה. תחילה אמרתי לעצמי: לא אלך. אחר-כך שאלתי את עצמי: אתה רוצה שהרוסים יבואו אנה? אמרתי ל"עצמי: לא. אבל אם אינני רוצה שיבואו הנה, האם אתן לאוסטרלים או לג'ורג'יאלים להגן עלי? האם לא אבזז לעצמי?"

הירייה צעיר שני בקול רם, באוטובוס ירושלמי: "זה הכל תלוי. אני אגן על ארצי. כל מי שאומר אחרת הוא דרק. אבל לא אעזור לאמריקאים לנצל אותי כדי לח"רוש מזימות."

וחזר אחריו צעיר אחר: "לא יודע מראש. אחשוב כשזה יהיה". אעשה מה שיעשו כולם."

ספנות

אנויות ללא זלחים

בעוד ההסתדרות מתכוננת לבצע נסיגה בכבוד ביבשה, נתון העורף הימי שלה ב"סכנה חמורה. אולם בעד שבכבישים היה דרוש לה סולם כדי לרדת מן הגג, הרי בים דרוש הסולם כדי לעלות שוב על סיפון

* לקראת סוף "מילחמת-ההתשה" נאלצו טייסים ישראליים לראשונה להתייצב מול סובייטים, כאשר כמה מטוסי חיל-האוויר הפילו מטוסים רוסיים, שחצו את הגבול האווירי ממצרים לסיני.

"העולם הזה" 733
תאריך: 15.11.51

האנויה, שממנו נזרקה ההסתדרות הימיה בתחזה עליונה.

מילחמת הימאים באגודתם רכשה לה אהדה כימעט נלהבת במדינה, בעיקר בין ותיקי ההסתדרות עצמה. יודע-דבר, ש"ידעו במשך השנים את המצב האמיתי בשותפות המזורה של אגודת הימאים ו"חברת שוהם", נגד הימאים עצמם, מצאו סיפוק עמוק בעובדה שכבוד ההסתדרות ניצל על-ידי המורדים, בהנהגת הקצין ה"ימי הצעיר נמרוד אשל", שהיכו את אויביהם שוק על ירך, והשתלטו על סיפון האגודה והתכוננו להחזיק בזה בכל מחיר.

כשניסו המוסדות היריבים להציל את הניתן להציל על-ידי דחיית התקנון המוצע מטעם הנהגת-הימאים החדשה (לפיו תהנה זו מאוטונומיה כימעט מוחלטת, ללא התערבות הפקידים שהשניאו עצמם עליהם), היתה תשובת הימאים חותכת, ברוח ה"התפרטות המונית של הימאים" או כניעת ההסתדרות.

מכיוון שקשה לאנויה להפליג ללא מל-חים, אף כשהיא נושאת בגאוה את דגל צי-הסוחר הישראלי, לא היה ספק רב מי ינצח בהתמודדות...*

אנשים

סגן-פרקליט מחוז תל-אביב, נתן קנת, עסק השבוע לא בהאשמת פושעים בלבד, הוא הצטיין גם בתפיסתם. כשעמד בתור לאוטובוס, חש בצעיר השולח יד לכיס מיכנסיו של אחד העומדים בתור. בעזרת שטר שהזדמן למקום, עצר את הכיס, והביאו לדין.

אכזה קשה ציפתה לפינחס לבון, ש"המיסחר-והתעשייה לשעבר, שהפך חבר-כנסת מן המניין, כשהודיעה לו המלצרית בקפה בלום-התל-אביבי כי אין בידה סוכר לתה שהזמין. דחק בה לבון פעמים מספר, עד שהעירה לו: "אדוני, פנה לר"ב יוסף בבקשה מיוחדת להקצבה מיוחדת!" לבון לא פנה. החליף את התה הלא-מוחק בכוסית קוניאק.

הכנר מיישה אלמן לא מנע מעצמו טריחה, והביע דיעה מפורשת על התיומור-רת הפילהרמונית המקפחת, לדעתו, אמנים יהודיים, ומבכרת מומרים ואפילו נאצים. דוגמה: סרגיי קוסביצקי, המנצח המ"נח, שניצח 30 הקונצרטים של התזמורת בארצות-הברית (תמורת 45 אלף דולר ל"ה). שהמיר את דתו בראשית ימי הצלחתו, והפסנתרן הצ'לאי קלאודיו-אראו, מ"פוצץ גרמני, שאמר שאלמן: "היטלר מביא גדולה לעולם!"

* צי"ם כיום.

** שבוע מאוחר יותר הפך-נמרוד אשל למנהיג "מרד הימאים" ולאלי-הנוער דאז. כיום מכה רבי-חובל אשל כמנהל מדור הספנות במישרד-התחבורה.

*** 1905, הסירת פוטימקין באנטיטה. 1917 מרד מלחי קרונשטאט נגד הצאר. 1921 מרד קרונשטאט נגד ניוון המהפכה הבולשביקית.

**** טהפה של המרידה הובסו הי"ם. וכתוצאה מתבוסתם הדרדר צי-הסוחר הישראלי עד היום.